

Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling

Udvalget for Videnskab og Teknologi
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

./ Til udvalgets orientering fremsendes hermed mine talepapirer fra samrådet i Videnskabsudvalget onsdag den 18. februar 2009 vedr.:

1. Den økonomiske situation på de danske universiteter m.v. – samrådspørgsmål D, E og F.
2. Erasmus Mundus – samrådspørgsmål G, H, I, J og K.
3. Erasmus Mundus – samrådspørgsmål L, M, N og O.

Med venlig hilsen

Helge Sander

19. februar 2009

**Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling**

Bredgade 43
1260 København K
Telefon 3392 9700
Telefax 3332 3501
E-post vt@vtu.dk
Netsted www.vtu.dk
CVR-nr. 1680 5408

Sagsnr. 09-048616

Dok nr. 841035

Side 1/1

Samråd (åbent) i Folketingets Udvalg for Videnskab og Teknologi onsdag den 18. februar 2009 om den økonomiske situation på de danske universiteter – UVT – alm. del – spørgsmål D, E og F samt om Erasmus Mundus – UVT – alm. del – spørgsmål I, J og K + L, M, N og O.

DET TALTE ORD GÆLDER

Den økonomiske situation på de danske universiteter

Spørgsmål D:

Ministeren bedes redegøre for de danske universiteters økonomiske situation og dens forventede udvikling.

Svar:

Jeg vil gerne slå fast, at universiteternes samlede indtægter har under den borgerlige regering været under fortsat vækst.

**Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling**

Samlet er universiteternes indtægter steget med 1,6 mia. kr. siden 2005, svarende til en stigning på 8 pct. på blot tre år. Universiteternes samlede indtægter er i 2008 på ca. 20 mia. kr. De samlede indtægter kan opdeles i to indtægtskilder:

Side 2/2

1. Der er bevillingerne til uddannelse og forskning, som opføres på de enkelte universiteters finanslovskonti. Disse bevillinger er steget med 7 pct. siden 2005 og udgør i 2008 i alt ca. 13 mia. kr.
2. For det andet er der derudover de indtægter, som universiteterne typisk henter i konkurrence. Herunder hører forskningsrådsmidlerne, som universiteterne opnår fra forskningsrådene eller fra EU og andre kilder. Disse indtægter er steget med 10 pct. siden 2005 og forventes at udgøre ca. 7 mia. kr. i 2008.

Om bevillinger afsat på universiteternes finanslovskonti, vil jeg fremhæve følgende nøgletal for udviklingen siden 2005.

- Uddannelsesaktiviteten på universiteterne er steget med 5 pct. Og aldrig har der været så mange studerende på universiteterne som nu.
- Med stigende uddannelsesaktivitet (målt ved beståede eksaminer) modtager universiteterne stigende uddannelsesbevillinger.
- Universiteternes basismidler til forskning er steget med 11 pct.

Som videnskabsminister har jeg ansvaret for de overordnede rammer for universitetssektoren. Bevillingerne til området udgør et væsentligt rammevilkår. Derfor er det også med tilfredshed og selvfølgelig også en vis stolthed, at jeg fortsat kan konkludere, at sektoren er i positiv udvikling til gavn for det danske samfund og som en væsentlig investering for fremtiden.

Når vi ser længere frem end 2008 fastholdes det høje bevillingsniveau. På Finansloven for indeværende år er der igen afsat øgede bevillinger. En væsentlig årsag til bevillingsfremgangen er naturligvis globaliseringsaftalerne fra henholdsvis 2006 og 2008, hvor der blev afsat betydelige midler til universitetsområdet.

Med den nye globaliseringsaftale fra november sidste år er der fx afsat over 2 mia. kr. i en 4-årig periode til universiteternes basisforskning.

Udover de på Finansloven indbudgetterede midler til universiteterne henstår der også betydelige forsknings- og uddannelsesmidler i globaliseringspuljen, svarende til cirka 2,0 mia. kr. i 2010, 3,6 mio. kr. i 2011 og endelig 3,8 mia. kr. i 2012. Det er forventningen, at disse midler skal udmøntes i forbindelse med de politiske forhandlinger om Finansloven for 2010. I denne sammenhæng forventer jeg, at en væsentlig del af midlerne vil komme universiteterne til gode.

Jeg er naturligvis også opmærksom på, at universiteterne lige nu er bekymrede for, at det lavere optagelsestal i 2008 fortsætter i de kommende år, og at dette vil reducere deres uddannelsesbevillinger.

Hertil vil jeg dog slå fast, at:

- For det første er universiteternes uddannelsesbevillinger ikke baseret på antallet af optagne studerende, men på de studerendes studieaktivitet målt ved antallet af beståede eksaminer.
- For det andet forventes de nye adgangskrav generelt at føre til en højere gennemførelsesprocent, som vil opveje nedgangen i optaget i 2008.
- For det tredje er der ingen grund til at forvente, at det lave optag i 2008 vil gøre sig gældende fremover.
- Og punkt fire. Derfor er det langt fra sikkert, at det lavere optag i 2008 overhovedet vil påvirke universiteternes uddannelsesbevillinger.

**Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling**

Side 3/3

Jeg ser således meget optimistisk på universiteternes økonomiske rammevilkår – både lige nu og også for de kommende år.

I forhold til den presseomtale, der har været om besparelser på visse universiteter, herunder afskedigelser af personale på Det Naturvidenskabelige Fakultet på Københavns Universitet, har jeg følgende bemærkninger:

- Som tidligere beskrevet er bevillingerne til universiteterne stigende – og det gælder også bevillingerne til København Universitet.
- Hvorledes disse bevillinger fordeles internt på universiteterne, er i følge universitetslovens § 21 udelukkende et anliggende for universitetsledelsen.
- Jeg hverken kan eller vil gå ind i interne prioriteringer, som er truffet af universitetsledelsen, herunder en professionel bestyrelse.
- Hvis universitetsledelsen skal kunne fungere - og dermed få den gennemslagskraft, som er nødvendigt – så må ledelsen også kunne stole på, at jeg som minister ikke blander mig, hver gang der er en verserende sag i pressen.
- Jeg vil samtidig understrege, at jeg har fuld tillid til, at ledelserne træffer de rigtige beslutninger.

Spørgsmål E:

Ministeren bedes redegøre for sin vurdering af de senere års stigning på 700 mio. kr. i universiteternes samlede udgifter til ledelse og administration set i forhold til de aktuelle reduktioner af forskerstab, undervisning og vejledning til studerende.

Svar:

Jeg vil gerne starte med at fastslå, at det er korrekt, at jeg i et tidligere svar til udvalget (spørgsmål nr. 174, stillet netop af Jonas Dahl den 26. maj 2008) har oplyst, at udgifter til generel administration og ledelse samt forsknings- og uddannelsesledelse på universiteterne er steget med ca. 700 mio. kr. fra 2005 til 2007.

Stigningen på de 700 mio. kr., svarer til at administrationsprocenten – dvs. udgifter til administration og ledelse i forhold til universiteternes samlede omsætning – er steget fra 14,3 pct. i 2005 til 15,0 pct. i 2007. Jeg gentager – steget fra 14,3 pct. til 15 pct.

Det er væsentligt at hæfte sig ved, er at der i 2007 blev gennemført en sammenlægning af universiteter og sektorforskningsinstitutioner.

Fra andre institutionssammenlægninger ved vi, at der i en overgangsperiode altid vil være forhold, som dels medfører engangsudgifter, og dels kræver større omorganiseringer, som på sigt vil medføre besparelser.

I forbindelse med de konkrete sammenlægninger påpegede flere rektorer, at der ville komme en række merudgifter i en periode. Jeg er derfor ikke overrasket over den udvikling vi har set. Dengang som nu forventer jeg, at der på sigt sker en normalisering af udgiftsniveauet.

I samme forbindelse vil jeg gerne understrege, at det som også nævnt under spørgsmål D, udelukkende er de enkelte universitetsledelser, som fastlægger universiteternes interne budgetter, herunder hvor meget der er behov for af midler til administration mv. Dette er jeg afskåret fra at blande mig i.

Jeg følger naturligvis med i den generelle udvikling via universiteternes årlige af-rapporteringer i årsrapporterne. Og om et par år – når institutionssammenlægningerne er blevet til dagligdag – vil det være muligt at bedømme udviklingen i udgifter til administration og ledelse.

Spørgsmål F:

Ministeren bedes redegøre for sit syn på de aktuelle reduktioner i undervisning og vejledning til studerende set i forhold til målsætningen om at bryde den negative sociale arv på universiteterne.

Svar F:

Og her kan jeg vist roligt sige, at det er en sag jeg er meget optaget af - at vi får gjort op med de negative konsekvenser af den sociale arv på søgningen til universiteternes uddannelser. Det er vigtigt for de unge mennesker, som har evnerne til en universitetsuddannelse. Og det er vigtigt for samfundet, som kan realisere et potentiale for endnu flere dygtige færdiguddannede fra universiteterne.

Det er baggrunden for, at jeg nedsatte en Idégruppe om social arv sidste år. En gruppe der havde deltagelse af repræsentanter fra universiteterne. Arbejdet var med til at sætte nyt fokus på betydningen af social arv.

Idégruppens rapport peger på en lang række forhold, der kan påvirke muligheden for valg og gennemførelse af en universitetsuddannelse.

Det er bl.a. brobygningen mellem ungdomsuddannelser og universitetsuddannelser.

Det er synligheden af en universitetsuddannelse som mulig uddannelsesvej og de efterfølgende jobmuligheder.

Undervisning og vejledning på universitetet er blot nogle af de faktorer, der påvirker de unges mulighed for at gennemføre en universitetsuddannelse. Det er helt centrale elementer, som skal være i orden for alle studerende, og kan være særligt vigtige for visse studerende.

Som det fremgår af mine svar på spørgsmål D og E, er det ikke korrekt, at bevilningerne til universiteterne er faldet. Jeg må dog understrege, at det er universitetsledelserne, der fastlægger universiteternes interne budgetter.

Jeg vil også gerne fremhæve, at uddannelses- og vejledningsområdet er blevet tilført flere midler.

**Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling**

Ønsket om at styrke kvaliteten og øge andelen af unge, som gennemfører en universitetsuddannelse var netop baggrunden for at regeringen, Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti og det Radikale Venstre allerede i november 2006 besluttede at afsætte midler til at styrke kvaliteten på universitetsuddannelserne.

Side 5/5

Vi afsatte dengang 205 mio. kr. til bl.a. ændring af undervisningsformer, styrket studievejledning og efteruddannelse af underviserne. Rapporten fra Idégruppen peger på, at det er vigtige indsatsområder for at reducere de negative konsekvenser af social arv. Som aftalt skal udmøntningen af midlerne evalueres i 2009. Så må vi vurdere, om der er behov for at forsætte, justere eller måske omprioritere initiativerne.

Erasmus Mundus

Spørgsmål G:

Ministeren bedes redegøre for de juridiske overvejelser bag den vurdering af Aarhus Universitets erstatningsansvar over for Erasmus Mundus studerende, som UBST har meddelt Aarhus Universitet i et brev af 10. oktober 2008, og som ligger til grund for Aarhus Universitets afgørelser i klagesagerne om opkrævning af brugerbetaling på Erasmus Mundus.

Svar:

Svaret det er, at et dansk universitet har pligt til at sikre, at studerende, der er optaget på en heltidsuddannelse på universitetet, og som led i uddannelsen efter reglerne om parallelforløb og fællesuddannelse tager et studieophold i udlandet, ikke opkræves deltagerbetaling af det udenlandske universitet.

Denne pligt gælder således i forhold til studerende, der er optaget på en heltidsuddannelse, der udbydes af universitetet, og som led heri er indskrevet på et Erasmus Mundus forløb.

Aarhus Universitet har over for Videnskabsministeriet oplyst, at ingen af de studerende på Erasmus Mundus uddannelser i studieårene til og med 2007/08 har været optaget på universitetet. Universitetet er derfor som udgangspunkt ikke ansvarlig for, om disse studerende er blevet afkrævet deltagerbetaling for studieophold i udlandet.

I forhold til de klagesager, som Erasmus Mundus studerende har rejst over for Aarhus Universitet, bør det imidlertid i vurderingen af klagen indgå, om de studerende burde have været optaget på universitetet eller måtte have en berettiget forventning om, at de var optaget på Aarhus Universitet.

Hvis det ud fra en konkret vurdering af den enkelte sag er tilfældet, er det Videnskabsministeriets vurdering, at Aarhus Universitet er erstatningsansvarlig over for de pågældende studerende.

Vurderingen af, om en studerende burde have været optaget eller måtte have en berettiget forventning om at være optaget på Aarhus Universitet, bør blandt andet inddrage de studerendes tidligere studieforløb, og hvilke informationer de studerende har modtaget.

**Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling**

Side 6/6

Det er Videnskabsministeriets vurdering, at Erasmus Mundus studerende, der efter at have afsluttet en bacheloruddannelse ved et dansk universitet, har søgt optagelse på en Erasmus Mundus uddannelse, der udbydes som en kandidatuddannelse af det pågældende universitet, jf. reglerne om fællesuddannelse og parallelforløb, skal stilles, som om de havde været optaget på en kandidatuddannelse på det danske universitet.

Denne vurdering har Videnskabsministeriet givet udtryk for i sin udtalelse af 30. januar 2008 om deltagerbetaling på Erasmus Mundus uddannelser og i brev af 10. oktober 2008 til Aarhus Universitet.

Jeg skal understrege, at en vurdering af, om en studerende kan gøre et økonomisk krav gældende over for universitetet må bero på en konkret vurdering af den enkelte sag.

Det er imidlertid ministeriets opfattelse, at den studerendes baggrund som professionsbachelor eller akademisk bachelor ikke er afgørende for, om den studerende kunne have en berettiget forventning om at være optaget på universitetet.

De Erasmus Mundus studerende, der ikke har fået medhold i deres klage til Aarhus Universitet, kan anke denne afgørelse til Videnskabsministeriet.

Spørgsmål H:

Hvorledes agter ministeren at sikre retssikkerheden for de studerende, som hidtil har været efterladt i et retstomrum på trods af, at de følger Erasmus Mundus-uddannelser, som er koordineret af danske universiteter?

Svar:

Svaret er, at danske universiteters aftaler med udenlandske universiteter om uddannelsessamarbejder i form af de såkaldte fællesuddannelser og parallelforløb, herunder uddannelser inden for Erasmus Mundus programmet, følger reglerne i ministeriets bekendtgørelse nr. 931 af 5. oktober 2005 om parallelforløb og fællesuddannelser.

Det påhviler således de danske universiteter at orientere de studerende om bl.a. de bestemmelser, der gælder for den danske uddannelse i sin helhed. Jeg henviser til bekendtgørelsens § 9, der indeholder bestemmelser om universitets orientering af de studerende.

Afgørelser, som det danske universitet træffer efter denne bekendtgørelse, herunder afgørelser om det samlede uddannelsesforløb, kan indbringes for Videnskabsministeriet af studerende, når klagen vedrører retlige forhold.

Efter min opfattelse er de studerendes retssikkerhed tilgodeset ved dels universitetets pligt til at orientere den studerende om de regler, der gælder for uddannelsen, dels ved muligheden for at få foretaget en fuld retlig prøvelse af, om universitetet har handlet i strid med gældende ret i det konkrete tilfælde.

Uanset dette skal vi dog altid se på, om reglerne kan gøres mere enkle.

I et tilsyn, vi gennemførte i efteråret 2007 om deltagerbetaling på Erasmus Mundus uddannelser, blev det konstateret, at universiteterne ikke havde haft en præcis og ensartet opfattelse af, hvilke regler der gælder for udbud af uddannelser omfattet af en Erasmus Mundus aftale.

Samtidig blev det konstateret, at de danske regler og EU's bestemmelser om Erasmus Mundus på nogle områder ikke harmonerede særligt godt.

Da resultatet af tilsynet forelå i februar 2008, nedsatte jeg derfor en arbejdsgruppe, der fik til opgave at udarbejde forslag til fremtidige rammer for Erasmus Mundus uddannelser i Danmark.

På baggrund af arbejdsgruppens arbejde fremlagde jeg i september 2008 et forslag til fremtidig regulering af Erasmus Mundus uddannelser i forligskredsen bag universitetsloven. Desværre fik det ikke tilslutning fra socialdemokraternes ordfører.

Jeg synes, at det er trist. For det var en meget fornuftig løsning, der ville skabe et mere enkelt regelsæt. Det var samtidig en løsning, der fastholdt gratisprincippet for danske statsborgere og samtidig sikrede, at danske statsborgere ikke skal finansiere uddannelse i udlandet for studerende fra alle Europas lande.

Vi foreslår nemlig, at man i al enkelthed anvender udlandsstipendieordningen. Det er ærgerligt, at vi ikke kunne nå enighed om denne løsning, fordi der er uenighed om, hvilken konto på finansloven der skal sikre gratisprincippet for de danske Erasmus Mundus studerende.

Spørgsmål I:

Hvad var begrundelsen for, at ministeren i april 2006 ændrede tilskudsbekendtgørelsen, så udenlandske studerende på Erasmus Mundus-uddannelser fremover ville udløse taxameter, og hvad var begrundelsen for, at ministeren blot to år senere i efteråret 2008 besluttede at ændre tilskudsbekendtgørelsen igen, således at udenlandske Erasmus Mundus-studerende fra 1. august 2009 ikke længere vil udløse taxameter?

Svar:

På baggrund af universiteternes oplysninger var der en forventning om, at ordningen primært ville være en udvekslingsordning for europæiske studerende, og at der kun ville være et begrænset antal tredjelandsstuderende på ordningen.

Baggrunden for at ændre tilskuds- og regnskabsbekendtgørelsen i efteråret 2008 var således, at Erasmus Mundus studerende fra tredjelande ikke længere udløser taxametertilskud. Forudsætningen om, at der kun ville blive tale om et begrænset antal tredjelandsstuderende på Erasmus Mundus uddannelserne viste sig ikke at holde.

Ministeriets gennemgang af Erasmus Mundus uddannelserne har vist, at den overvejende del af de studerende er tredjelandsborgere, mens der er relativt få europæiske studerende og meget få danske studerende på uddannelserne.

Der er således ikke sikret økonomisk balance i de aftaler, som universiteterne har indgået om Erasmus Mundus uddannelser.

Og da der ikke er tale om gensidige udvekslingsaftaler med økonomisk balance, er det ministeriets konklusion, at der ikke er grundlag for bekendtgørelsens bestemmelse om, at alle studerende, der deltager i et Erasmus Mundus program, udløser aktivitetsbestemte tilskud, og bestemmelsen er følgelig blevet ophævet.

Konsekvensen af denne ændring er, at tredjelandsborgere på Erasmus Mundus uddannelser ikke længere vil udløse taxametertilskud.

Spørgsmål J:

Kan ministeren bekræfte, at der ikke er hjemmel i dansk lov til at opkræve brugerbetaling fra en studerende, der samtidig udløser taxameter, og bør de Erasmus Mundus-studerende, der har udløst taxameter – danske som udenlandske – derfor ikke alle have krav på erstatning for ulovligt opkrævet brugerbetaling?

Svar:

Det er klart, at der ikke er hjemmel til at opkræve brugerbetaling for studieaktiviteter under heltidsuddannelser, hvis studieaktiviteten samtidig udløser taxametertilskud.

For danske statsborgere og studerende, der har krav på ligestilling hermed, kan der slet ikke opkræves betaling for heltidsuddannelser, da der altid ydes

taxametertilskud til de uddannelseselementer, der foregår på danske universiteter. Tredjelandsborgere skal betale fuld pris, medmindre de er tildelt en friplads med stipendium jf vores aftale.

Der kan opkræves brugerbetaling for deltidsuddannelser, hvor der samtidig ydes deltidstaxameter.

Så vidt det er ministeriet bekendt, så er der i intet tilfælde blevet opkrævet brugerbetaling ved heltidsuddannelse, hvor der samtidig er ydet taxametertilskud.

Som jeg har fået sagen oplyst, er der alene tale om, at udenlandske universiteter har modtaget brugerbetaling for studieelementer taget der, og som ikke udløser taxametertilskud.

Spørgsmål K:

Ministeren bedes redegøre for indholdet af det interne notat, som er omtalt i Politiken den 30. januar 2009 og herunder forklare, hvorfor ministeren ikke på baggrund heraf med det samme tog initiativ til at stoppe den ulovlige praksis og ændre lovgivningen, så det blev muligt for universiteterne at deltage i Erasmus Mundus uden at bryde loven.

**Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling**

Side 9/9

Svar:

Udvalget stillede 2. februar et næsten identisk spørgsmål (nemlig spørgsmål nr. 36 stillet af Kirsten Brosbøl (S)), som jeg har besvaret skriftligt. Derfra kan jeg kun gentage, at:

- der er tale om et internt arbejdsrapport
- arbejdsrapporten indeholder en konstatering af de synspunkter, der kunne læses i en henvendelse fra Rektorkollegiet til ministeriet fra januar 2006
- det hverken af henvendelsen fra Rektorkollegiet eller af arbejdsrapporten fremgår, at de danske universiteter ulovligt opkræver brugerbetaling i forbindelse med deres deltagelse i Erasmus Mundus samarbejder
- arbejdsrapporten peger på forhold om den såkaldte to-tredjedels-regel og universiteternes adgang til at modtage brugerbetaling for en Erasmus Mundus uddannelse
- arbejdsrapporten overser muligheden for at dispensere fra to-tredjedelsreglerne i bekendtgørelsen om parallelløb og fællesuddannelser
- arbejdsrapporten er meget foreløbigt og ikke retvisende, hvad angår regler om studieafgifter for Erasmus Mundus uddannelser
- ministeriet som svar på Rektorkollegiet henvendelse har understreget, at universiteterne ikke må opkræve eller modtage deltagerbetaling eller fees fra studerende, der udløser taxametertilskud

Jeg vil i øvrigt henvise til den identiske skriftlige besvarelse på spørgsmål 36.

Og det ærgrer mig kolossalt, at vi ikke kan få den løsning vi har talt om med udlandsstipendieordningen.

Spørgsmål L:

Vil ministeren redegøre for, hvorfor regeringen ikke har arbejdet for indførelse af gensidig udveksling som mobilitetsprincip for EU-studerende på Erasmus Mundus-uddannelser?

Svar:

Formålet med Erasmus Mundus uddannelser er at fremme kvalitetstilbud om videregående uddannelser med en klar europæisk merværdi, der er attraktive både i Den Europæiske Union og ud over dennes grænser.

Et af programmets særlige mål er at tilskynde til og sætte højt kvalificerede studerende med en akademisk grad og akademikere fra hele verden i stand til at opnå kvalifikationer i Den Europæiske Union.

Programmet reserverer et antal studiepladser til at modtage tredjelandsstuderende, der har fået bevilget økonomisk støtte under programmet.

Derudover har EU landene forskellige nationale uddannelsessystemer for eksempel med forskellige nationale love for betaling af uddannelse. Disse nationale love har forrang for EU lovgivningen.

Inden for Erasmus Mundus programmet er det op til Erasmus Mundus konsortierne at fastlægge mobilitetsprincippet, og dette skal selvfølgelig ske inden for rammerne af den nationale lovgivning.

Dermed er det muligt for et konsortium at bruge princippet om gensidig udveksling inden for Erasmus Mundus programmet.

Et obligatorisk krav om gensidig balance i EU inden for alle Erasmus Mundus aftaler må anses for at være urealistisk. Ved et uddannelsessamarbejde mellem mindst tre lande, hvor de studerende kan komme fra hele verden, vil et obligatorisk krav om bilateral balance ikke nødvendigvis kunne opfyldes i ethvert konkret tilfælde.

Derudover er det endvidere vurderingen, at der ikke kunne opnås europæisk politisk enighed om en obligatorisk gensidig udveksling inden for Erasmus Mundus programmet.

Spørgsmål M:

Vil ministeren redegøre for, hvorfor universitsloven i 2006 fastslog gensidig udveksling som mobilitetsprincip for danske universiteters deltagelse i Erasmus Mundus?

Svar:

Med ændring af universitsloven fra maj 2005, jf. L nr. 337 af 18. maj 2005, blev der åbnet mulighed for, at danske universiteter kunne indgå aftaler med udenlandske universiteter om uddannelsessamarbejde i form af de såkaldte

fællesuddannelser og parallelforløb, herunder uddannelser inden for Erasmus Mundus programmet.

Sådanne uddannelsessamarbejder forudsætter gensidighed. Det fremgår således af loven, at universitetet skal tilrettelægge sit samlede udbud af parallelforløb sådan, at der er gensidighed og økonomisk balance i udvekslingen med de udenlandske universiteter.

Begrundelsen herfor er, at Danmark ikke har råd til at uddanne et ubegrænset antal studerende fra hele verden.

Og det har vi stadig ikke. Derfor er vi nødt til at finde en løsning, der tager højde for det, samtidig med at vi fastholder gratisprincippet for danske studerende.

Og som jeg tidligere under dette samråd har anført, har jeg fremlagt et forslag i forligskredsen, og som jeg stadig håber på, at vi kan få gennemført.

Spørgsmål N:

Vil ministeren redegøre for den besvarelse ministeriet gav til den danske studerende, som d. 19. december 2005 rejste spørgsmål vedrørende deltagerbetaling på Erasmus Mundus-uddannelser?

Svar:

Den 19. december 2005 modtog Videnskabsministeriet en forespørgsel vedrørende undervisningsafgift i Holland og Tyskland fra en Erasmus Mundus studerende.

Den studerende var i gang med en uddannelse, der foregik skiftevis i Danmark på Aarhus Universitet/Danmarks Journalisthøjskole, i Tyskland og i Holland.

Den studerende spurgte, hvorfor hun skal betale en undervisningsafgift for uddannelsen, som hun finder ligger langt over, hvad der ellers opkræves i Holland og i Tyskland.

Ministeriet indhentede en udtalelse fra Aarhus Universitet om sagens sammenhæng, som blev videresendt til den studerende.

Så jeg kan i øvrigt oplyse, at vedkommende har fået erstatning fra Aarhus Universitet jf. det jeg tidligere har svaret. Dermed har Aarhus Universitet erkendt, at der er opkrævet studieafgift på uberettiget grundlag.

Spørgsmål O:

Vil ministeren redegøre for, hvorfor ministeriet ikke greb ind, da man i maj 2007 på et møde med universiteterne blev orienteret om, at deltagerbetaling på Erasmus Mundus-uddannelser foregik i en gråzone?

Svar:

Ministeriet havde i maj 2007 ingen dokumentation for, at universiteterne uretmæssigt opkrævede deltagerbetaling.

Ministeriet var bekendt med, at danske universiteter i nogle tilfælde kunne have vanskeligheder med at indgå i Erasmus Mundus aftaler, og derfor havde ministeriet i brev af 2. marts 2006 gjort universiteterne opmærksom på, at universiteterne ikke må opkræve eller modtage deltagerbetaling eller fees for studerende, der udløser taxametertilskud.

Den 21. marts 2007 indkaldte Videnskabsministeriet universiteterne til et møde om bekendtgørelsen om parallellforløb og fællesuddannelser. Mødet var et led i en dialog med universiteterne, hvor ministeriet diskuterede de praktiske konsekvenser af bekendtgørelsen med universiteterne.

På mødet, der fandt sted den 8. maj 2007, udtalte en medarbejder fra Københavns Universitet, at spørgsmålet om betaling af en konsortieafgift for deltagelse i en Erasmus Mundus uddannelse er en gråzone, da der kan være problemer med, at universiteterne indgår i universitetssamarbejder, hvor der opkræves konsortieafgift, som følge af, at udenlandske universiteter opkræver studieafgift af egne studerende.

På det pågældende tidspunkt var der således en dialog mellem universiteterne og Videnskabsministeriet om Erasmus Mundus uddannelser. Set i bagklogskabens lys burde ministeriet nok have afbrudt denne dialog og iværksat en egentlig undersøgelse - et såkaldt tilsyn - af universiteternes administration af Erasmus Mundus uddannelserne.

Samtidig stillede Per Clausen (EL) så § 20-spørgsmål S 5873 af 29. august 2007 vedrørende deltagerbetaling for danske studerende på universitetsuddannelser omfattet af en Erasmus Mundus aftale.

Ministeriet iværksatte et tilsyn den 5. september 2007.

På baggrund af undersøgelsens resultater fremsendte Videnskabsministeriet den 30. januar 2008 en principudtalelse til universiteterne.

Videnskabsministeriet udtalte her kritik af flere af universiteternes administration af Erasmus Mundus uddannelserne. Derudover var der to hovedbudskaber:

- For det første. Danske universiteter må ikke opkræve deltagerbetaling for undervisning, hvortil der er ydet fuldt taxametertilskud. Hvis dette er sket, skal der ske tilbagebetaling af deltagerbetaling
- Og for det andet. Studerende, der er optaget på et dansk universitet på en heltidsuddannelse, må ikke pålægges deltagerbetaling for dele af en dansk uddannelse, der måtte være gennemført i udlandet. Er dette sket, skal der ske tilbagebetaling